

New York Timesi bestsellerite autor

Elizabeth Berg

ARTHUR TRULUVI LUGU

*Imeliselt kirjutatud romaan,
mis on täis sügavaid tähelepanekuid
elust enesest.*

Originaali tiitel:
Elizabeth Berg
The Story of Arthur Truluv
2017

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

„Arthur Truluvi lugu“ on ilukirjanduslik teos. Kõik nimed, tegelased, kohad ja juhtumised on autori kujutlusvõime vili või kasutatud ilukirjanduslikult. Igasugune sarnasus tegelike sündmuste, paikade või inimestega, elavate või surnutega, on täiesti juhuslik.

Tõlkinud Reelika Haapanen
Toimetanud Irma Aren
Korrektuuri lugenud Elle Raiend
Kaane kujundanud Reet Helm

Copyright © 2017 by Elizabeth Berg.
All rights reserved.

© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2020.

E09385620
ISBN 978-9949-82-648-3

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval
veebipoest www.ersen.ee

*Minu tütardele,
Julie Krintzmanile ja Jennifer Bertale*

Me kõik teame, et *miski* on igavene. Ja selleks ei ole
majad ega nimed, selleks ei ole ka maakera ega isegi
mitte tähed – igaüks teab sisimas, et *miski* on igavene
ja et sel miskil on tegemist inimestega.

THORNTON WILDER, Our Town

Käitu ise hästi, selles on kogu au.

ALEXANDER POPE „Essee inimesest“

Kuus kuud tollest novembripäevast saadik, kui tema naine Nola maha maeti, on Arthur Moses temaga iga päev koos lõunat söönud. Ta sõidab bussiga surnuaeda ja kui on sinna jõudnud, jalutab kiirustamata naise hauaplatsile: Nola on seal, ükskõik millal tema kohale jõuab. Ta on seal ja jääb alati olema.

Täna peatub ta Adelaide Marshi hauakivi juures, kaks rida Nolast eemal, kümme tähist allpool. Adelaide sündis 3. aprillil 1897, suri 18. novembril 1929. Arthur arvutab, aeglaselt. Kolmkümmend kaks. Siis arvutab ta uuesti, sest arvab, et oleks vale seista kellegi haua juures, mõeldes, kui vana too oli surres olnud, ja aastaga eksida. Või enamaga. Matemaatika on Arthurile alati raske olnud, isegi paberil; ta ütleb enda kohta „numbriliselt kirjaoskamatu“. Nola tegeles tšekiraamatuga, aga nüüd teeb seda tema. Igatahes üritab; ta võtab oma hiiglasliku kalkulaatori välja ja pöörab suurt tähelepanu sellele, mida teeb, ta ei hoiu isegi raadiot mängimas, aga üpris sageli saab ta lõpuks kokku astronoomiliselt ebatõenäolised summad. Mõnikord läheb ta pankka ja nad aitavad teda, aga see on piinlik ja ebamugav. „Meil kõigil on

omad anded,“ oli Nolal kombeks öelda, ja tal oli õigus. Arthuri andeks on töötada maapinnaga; ta oli parkide hooldaja, enne kui palju aastaid tagasi pensionile jäi. Tal on oma maja ees endiselt kena roosiaed; maja taga olevast köögiviljaaiaast on ta loobunud.

Aga jah, Adelaide Marsh oli olnud kolmkümmend kaks siis, kui suri. Mitte just nii südantlõhestavalt noor, nagu sinna maeatud lapsed, aga kindlasti mitte ka vana veel. Keskaigas, seda ta oli. Kasvatamas oma perekonda (hauakivil on kirjas *Armastatud ema*) ja siis mis? Surm, seda küll, aga kuidas? Oli see sünnitusel? Ta mõtles, et naine oli tegemas midagi oma pere heaks, et ta oli terve kuni hetkeni, mil suri, ja hukkus siis õnnetuses või tema keha tabas ootamatu rabandus. Ta mõtleb ka, et naisel olid erkpunased juuksed, mida ta kandis ülespandud soengus, millest väikesed lokikesed välja pääsesid, raamides tema nägu, mis meeldis nii talle kui ka tema abikaasale. Arthur tunneb, et teab seda.

Seda juhtub üha sagedamini ja sagedamini, sellist sorti asi. Seda juhtub üha rohkem ja rohkem, et kui ta seisab haua kõrval, kaabu käes, siis jõuab osa selle inimese eluloost temani nagu pärmine lõhn pagariärist, millest ta iga päev bussipeatusesse minnes möödub. Ta põrnitseb Adelaide'i haua kohal pisut lohkus olevat pinnast ja ilmubki kaunis valge pitskleit, mis naisele kõige rohkem meeldis, ebavõrdse suurusega silmad, mis olid nii helepruunid, et olid peaaegu kollased. Teekarva. Paistab, et tema hääl oli kõrge ja selge, et ta oli häbelik, et oma abikaasale laulda, kuid tegi seda siiski. Ta tegi seda öösel pärast seda, kui nad olid voodisse läinud; ööl enne seda, kui ta suri, lebas ta pimeduses mehe kõrval ja laulis „Jeannine, I Dream of Lilac Time“.

Ja nüüd see: naisel oli väike teemantsõrmus, mis oli tema ema kihlasõrmus, ja Adelaide kandis seda peene kuldketi otsas ümber kaela. See oli tema sõrme jaoks liiga väike ja pealegi tahtis ta seda oma südame lähedal hoida. Tema sõrmenukid olid valgendist

punased, selg ei lasknud tal pesuvanni kohale kummarduda, et lapsi puhtaks küürida, kuid ta ei lasknud mitte kellelgi teisel seda teha; ta armastas seda vaatepilti, kui nad olid märjad, lokkis juuksed nüüd sirgelt pea vastu liibumas, põsed vee soojusest roosaks tõmbunud; ta armastas seda, kuidas ta sai neid kaua aega enda vastas hoida, nagu beebisid, kui nad veest välja ja tema käte vahele astusid, sinise rätiku sisse, mille ta neile avas nagu suur lind, mis oma tiibu laiali sirutab. Ei. Rätik ei olnud sinine. Mis värvi see oli?

Mis värvi see oli?

Ei midagi. See on tänaseks kõik. Arthur paneb kaabu pähe tagasi, kallutab seda Adelaide Marshi hauakivi suunas ning liigub edasi. Horace Newton. Estelle McNeil. Irene Sutter. Amos Hammer.

Kui ta Nola haua juurde jõuab, avab Arthur oma klapptooli ja võtab ettevaatlikult istet. Tooli jalad vajuvad veidi pinnasesse ning ta tasakaalustab end, veendudes, et tool rohkem ei liigu, enne kui oma lõunasöögi sülle laiali laotab. Ta sööb täna munasalati võileiba, päris munade ja päris majoneesiga, olgu tema arst neetud. Ja helde soolariputus, kui ta juba selle juures oli.

Arthuri arst saab sageli aru, kui ta petnud on, aga mitte alati. Ükskord sõi Arthur terve õunapiruka, mis oli kaetud vanillijäätisega, ja järgmisel päeval arstivastuvõtul oli tema arst öelnud: „Ma olen sinu edusammudega rahul, Arthur; mida tahes sa teed, jätka samas vaimus. Sa elad veel saja-aastaseks välja.“

Arthur on kaheksakümmend viis aastat vana. Ta arvab, et tahab saja aastaseks elada, isegi ilma Nolata, kuid see ei ole ilma naiseta sama. Mitte ükski asi ei ole sama. Isegi miski nii lihtne nagu nartsissi vaatamine, mida ta praegu teeb – keegi on ühe lähedalasuva hauakivi jalamile topeltõitega nartsisse istutanud, aga näha seda nartsissi ilma Nolata ei ole sama, see on, nagu ta näeks sellest ainult osa.

Maapind on kevade tõttu pehmenema hakanud. Maapind pehmeneb ja pungad on kõik nagu tillukesed rasedad naised. Arthur soovib, et Nola oleks nagu kevad; ta soovib, et naine tuleks taas ja taas tagasi. Nad ei peaks isegi koos olema; ta tahab lihtsalt naise olemasolu maa peal. Nola võiks olla beebi, kes sünnib uuesti perekonda, mis elab siit kaugel, ta ei peaks naist isegi mitte kunagi nägema; talle meeldiks lihtsalt teada, et naine oli pandud tagasi sinna, kuhu ta kuulub. Kus ta praegu küll on? See on Nola Corrine'i, iluduskuninganna jaoks, vale koht.

Arthur kuuleb varesehõiget ning vaatab ringi, et lindu näha. See istub mõni meeter eemal ühel hauakivil ja silub sulgi.

„Kraaks!“ vastab Arthur, astudes vestlusesse, kui võimalus tekib, aga vares lendab minema.

Arthur ajab end sirgu ja silmitseb pilvitut taevast, mis on täna peaaegu türkiissinist värvi. Ta paneb käe kuklale ja pigistab seda, on hea tunne seda teha. Ta pigistab kaela ja vaatab mitmetel aakritel asuvatele haudadele ja seal ei ole kedagi teist peale tema. See paneb teda end rikkana tundma.

Arthur hammustab tüki oma võileivast. Siis tõuseb ta toolilt ja laskub Nola hauakivi ette põlvili, surub käe vastu kivi ja sulgeb silmad. Ta nutab natuke ning istub siis toolile tagasi ja sööb võileiva lõpuni.

Ta paneb tooli kokku, valmistudes lahkuma, kui näeb üht noort naist maas istumas, selg tüve vastu toetatud. Turritavad mustad juuksed, kahvatu nahk, suured silmad. Teksased katki rebitud nagu lapsed seda teevad, T-särk, mis näeb tema seljas välja nii, nagu ripuks riidepuul. Tüdrukul peaks olema seljas jope või siis vähemalt kampsun, väljas ei ole nii soe. Ta peaks koolis olema.

Ta on tüdrukut siin varemgi näinud. Too istub erinevates kohtades, mitte kunagi ühegi kindla hauakoha juures. Ta ei vaata kunagi Arthuri poole. Ta pöörnitseb enda ette, nokkides küüsi.

Ainult seda ta teebki. Neliteist? Viisteist? Arthur üritab talle täna lehvitada, aga kui tüdruk teda näeb, paneb ta käe suule, justkui oleks ehmunud. Arthur arvab, et tüdruk on valmis põgenema, ja seega pöörab ta ringi.

Maddy oli pooleldi magamas, kui nägi seda vana meest tema poole vaatamas ja lehvitamas. Kui too seda tegi, tõusis Maddy käsi järsult suu juurde ja mees pööras kõrvale ning läks siis jalgu lohistades minema, väike klapptool käes. Maddy ei olnud kavatsenud seda teha, panna meest arvama, et kartis. Asjad ei tule õigesti välja. Kui ta meest uuesti näeb, siis ta küsib, kes selles hauas on. Arvatavasti tema naine, ehkki kindel ei saa olla.

Maddy vaatab, kui vana mees kauguses väiksemaks muutub. Ta näeb teda värava juures olevasse bussipeatusesse minemas ja liikumatult seisma jäämas, üksisilmi otse ette vaadates. Ta ei küünita kaela nägemaks, kas buss tuleb. Ta ei ole ilmselt üks neist inimestest, kes korduvalt liftinuppu vajutaks, mõtleb Maddy. Tema lihtsalt ootaks.

Maddy võtab telefoni välja ja klõpsab lähivõtte rohututist, puukoorelapikesest. Ta teeb kingapaelad lahti, võtab ühe kinga jalast ja pildistab seda küljel lebavana. Ta läheb ühe lähedaloleva haua juurde ja pildistab sellele asetatud närbuvas kimbus olevate liiliate ühe südamikku, selle õrnalt kaarduvaid tolmukaid, sirget emakat.

Ta vaatab kella: 13.40. Ta jääb sinna seniks, kuni kool läbi saab, läheb siis koju. Täna õhtul saab ta kokku Andersoniga pärast seda, kui tollel tööpäev lõppeb. Anderson on nii nägus, ta muudab su arulagedaks. Maddy kohtus temaga Walmartis, kus too laotöölisena töötab. Ta oli parajasti poest lahkumas ja

mees tualetist väljumas ja naeratas talle ning küsis, kas ta on Katy Perry. No tõesti. Maddy naeratas vastu. Mees oli minemas viineripirukat ostma ja kutsus teda endaga kaasa. Maddy pelgas, kuid läks siiski. Nad ei rääkinud palju, kuid leppisid kokku hiljem samal õhtul kohtuda. Kolm kuud nüüd. Ta teab mehe kohta mõnda asja: ta oli sõjaväes, armastab koeri, mängib pisut kitarri. Ükskord tõi mees talle kingituse: pärliga kuldkett, mida ta kunagi kaelast ära ei võta.

Maddy libistab end allapoole puu vastas, millele toetub, ja teeb oma põlvede vahel olevast ruumist avause. Kõik need hauad. Klõps.

Enamiku inimeste arvates on surnuaiad kurvad kohad. Tema arvates on need lohutavad. Ta soovib, et tema ema oleks siia maetud, aga mitte tuhastatud. Ta kuulis kord üht tüüpi raadios ütlemas, et surnute linnad on toimekad kohad, ja see oli üks neist hetkedest, mil tundus, nagu oleks võti õige luku leidnud. Need on toimekad kohad.

Kui ta viimati Andersoni nägi, üritas ta seda mehele öelda. Nad olid peaaegu inimtühjas McDonald'sis ja ta rääkis vaikselt. Ta rääkis Andersonile vanast mehest, keda ta seal kogu aeg nägi, sellest, kuidas too surnud inimestega rääkis. Ta rääkis mehele sellest, mida too tüüp raadios oli öelnud. Ta rääkis sellest, et tema arvates on koos surnutega kalmistul olemine rahulik. Isegi ilus. Mida Anderson arvas?

„Ma arvan, et sa oled kuradi imelik,“ ütles mees.

See muutis Maddy selja külmaks. Alguses istus ta liikumata oma kohal, vaadates meest friikartuleid söömas. Siis ta ütles: „Ma tean jah.“ Ta mägistas midagi naerulaadset. „Kas ma võin sinult ühe kartuli võtta?“ küsis ta ja mees ütles: „Kui tahad, mine osta endale.“ Ta lükkas tema poole paar dollarit.